

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Рік навчання: 4 -й, семестр 7 -й

Кількість кредитів ECTS: 5 кредитів

Назва кафедри: Фінанси, банківська справа та страхування

Мова викладання: українська

Лектор курсу

д.е.н., проф. Алескерова Юлія Володимирівна

Контактна інформація лектора (e-mail)

alesk@vsau.vin.ua, aleskerovaaleskerova@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародні розрахунки та валютні операції» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, подальшому навчанні на другому (магістерському) рівні вищої освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Міжнародні розрахунки та валютні операції» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Міжнародні розрахунки та валютні операції» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою. Освітня компонента формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» є формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо формування необхідних знань та вмінь, спрямованих на розвиток у здобувачів компетентностей у сфері міжнародних валютних операцій. Формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для досягнення здобувачами належного рівня професійних знань, вмінь та навичок

у галузі міжнародних розрахунків та валютних операцій.

Завдання вивчення дисципліни

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з загальними основами організації та проведення міжнародних розрахунків; навчити здобувачів вищої освіти застосовувати комплексний підхід до обрання певної форми міжнародних розрахунків залежно від виду зовнішньоекономічної діяльності та можливостей банку, дати практичні знання здобувачам вищої освіти у проведенні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти для проведення міжнародних розрахунків, виробити у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати тенденції на вітчизняному валютному ринку та використовувати операції для хеджування валютних ризиків, сформувані у здобувачів вищої освіти теоретичну базу, що необхідна для оволодіння практикою реалізації діяльності у проведенні міжнародних розрахунків і валютних операцій.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів

домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Загальні основи організації міжнародних розрахунків	2	2	10
2	Роль банків в організації міжнародних розрахунків	2	2	10
3	Умови поставок і документи в міжнародній торгівлі	2	2	10
4	Недокументарні форми розрахунків	2	2	10
5	Документарні форми розрахунків міжнародних розрахунків	2	2	10
6	Кредитування учасників міжнародних розрахунків	2	2	10
7	Банківська гарантія міжнародних розрахунках	2	2	10
8	Поточні конверсійні та форвардні операції	4	2	10
9	Функціонування фінансових ф'ючерсів та опціонів	4	4	10
10	Управління валютними ризиками	4	4	10
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Виконання індивідуального завдання є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою завдання. Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології. Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	Щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	20	Щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання (презентації за даною проблемною тематикою, доповідь, реферат, наукове дослідження)	30	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	1 раз на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Алескерова Ю.В. Фінансовий ринок. Підручник. Хмельницький. 2019 р. 384с.
2. Вдовенко Л.О. Гроші і кредити. Навч. посіб. К.: ФОП Корзун Д.Ю. 2013. 186 с.
3. Вдовенко Л.О. Кредитування в АПК. Навчальний посібник-Вінниця. 2019. 148 с.
4. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт». 2018. 262 с.
5. Класифікатор іноземних валют та банківських металів: Положення, затв. Постановою Правління НБУ від 04.02.1998 №34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020, підстава - v0057500-20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15>.
6. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 24.11.2021. Законодавство України: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Про валюту і валютні операції. Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 21.11.2021 р. Законодавство України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

Додаткова література

1. Aleskerova Y., Dymchuk A., Kartushova A. Activities of insurance companies in wartime. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип.88. С.7-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.88-1>.
2. Aleskerova Y., Kolomiets M., Karpinskyi Y. Financial planning in the enterprise as a method of minimizing financial risks. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 78. . С.53-58. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure78-10>.
3. Aleskerova Y., Nykytiuk O., Matviichuk D. Financial and marketing aspects of the insurance market of Ukraine during the period of martial law. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 80. С. 74-78. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2024/80_2024/15.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-13>
4. Aleskerova Y., Zhdankin V., Kucher V. Bank settlements of trade enterprises. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип.86. С.120-125. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.86-19>.
5. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. Analysis of the development of the financial mechanism of activity of small enterprises on the example of the farm «Іруна – О.Т.». *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 3 (65). С. 134-144. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-3-9
6. Aleskerova Yu., Yavorska N., Mysholov A. Business risks and their types. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип. 85. С.111-118. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.85-20>.
7. Грінько Т. В. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навчальний посібник. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2023. 157 с.
8. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Міжнародні

розрахунки і валютні операції: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2021. 106 с.

9. Про обіг векселів в Україні. Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами та доповненнями: станом на 01.07.2021, підстава - 1617-IX/<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-III#Text>

10. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України. Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 №1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 01.07.2021, підстава - v0063500-21. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

2. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. URL: <https://www.ucci.org.ua/>

3. Офіційний сайт Інкотермс в Україні. URL: <https://incoterms2020.com.ua/index.html>

4. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ п.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни